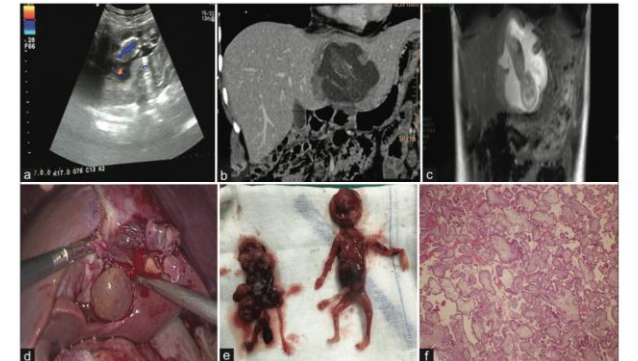
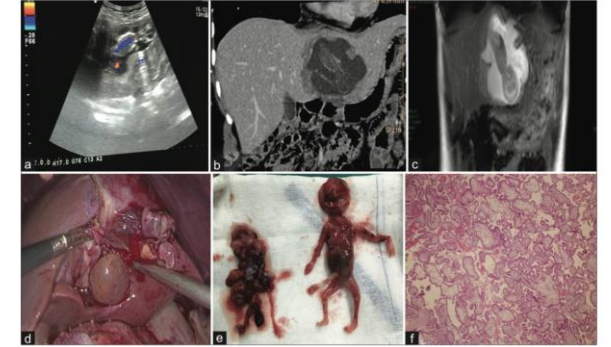

Gebelik ve Karaciğer Hastalıkları

Hayriye Esra Ataoğlu

- Tüm gebeliklerin %3'ünde karaciğer fonksiyon bozukluğu meydana gelir
- Normal bir gebelikte kc fonksiyonunda önemli bir değişiklik olmaz ve karaciğerin histolojik görünümü normaldir
- Fetüs ve annenin morbidite ve mortalite riski önemlidir.
  - Gebe ve doğurganlık çağındaki kadınların, karaciğer hastalığına bağlı olarak önemli morbidite ve mortalite riski altındadır.

Gebelikte fizyolojik değişiklikler

1. Trimestr da başlar
2. Trimestr da pik yapar

Sistem	Belirteç	Değişim
Kardiyovasküler	Kalp debisi	Artma
	Atım hacmi	Artma
	Kalp hızı	Artma
	Sistemik vasküler direnç	Azalma
Solunum	Pulmoner vasküler direnç	Azalma
	Ventilasyon hızı	Artma
	Toplam akciğer kapasitesi	Azalma
	Solunum hacmi	Artma
Boşaltım	Glomerüler filtrasyon hızı	Artma
	Renal kan akışı	Artma
	Serum kreatinin	Azalma
	Mide boşalması	Azalma
Gastrointestinal	İnce barsak geçiş hızı	Azalma
	Konstipasyon	Artma
	Bulantı	Artma
	Kusma	Artma
Dolaşım	Kolloid osmotik basınç	Azalma
	Hemoglobin konsantrasyonu	Azalma
	Koagülasyon	Artma
	Kan dolaşımı	Azalma

Gebelikte Hepatobiliyer Hastalığa Yaklaşım:

- Öykü, önceki hamilelik ve ilişkili karaciğer komplikasyonlarını, intravenöz ilaç kullanımını, transfüzyonları, gebelik süresini ve oral kontraseptif kullanımını içermelidir.
- Gebeliğe özgü olmamakla birlikte, hasta bulantı, kusma, sarılık, yaygın kaşıntı, non diyabetik poliüri - polidipsi ve karın ağrısı gibi klinik bulgular.
- **Gebeliğe özgü karaciğer hastalıkları belirli gebelik haftalarında görülür. Önceki gebelikler iyi sorgulanmalıdır.**

Gebelikte fizik muayene

- Arteriyel örümcek. Özellikle III.trimestirde olmak üzere arteriyel örümcek, telenjektaziler görülebilir.
- Palmar eritem
- Ödem
- Bu değişiklikler kc hastalığını göstermez ve de doğumdan sonra kaybolurlar
- Gebelikte hepatomegali olması anormal bir durumdur

Karaciğerin palpable olması normal değildir

Gebelikte fizik muayene

- Arteriyel tansiyon
- Örümcek damarlar
- Palmar eritem
- Ödem
- Bu değişimler doğumdan sonra kaybolur
- Gebelikte karaciğer büyümesidir

Karaciğer

Hepatomegali ek araştırma gerektirir.

üzere arteriyel

e doğumdan sonra

urumdur
eğildir

Gebelikte labaratuvar bulgularında beklenen değişiklikler

Azalan

Hemoglobin
Kan üre nitrojeni
Ürik asit
Albümin
Total protein
Gamma-globülin

Artan

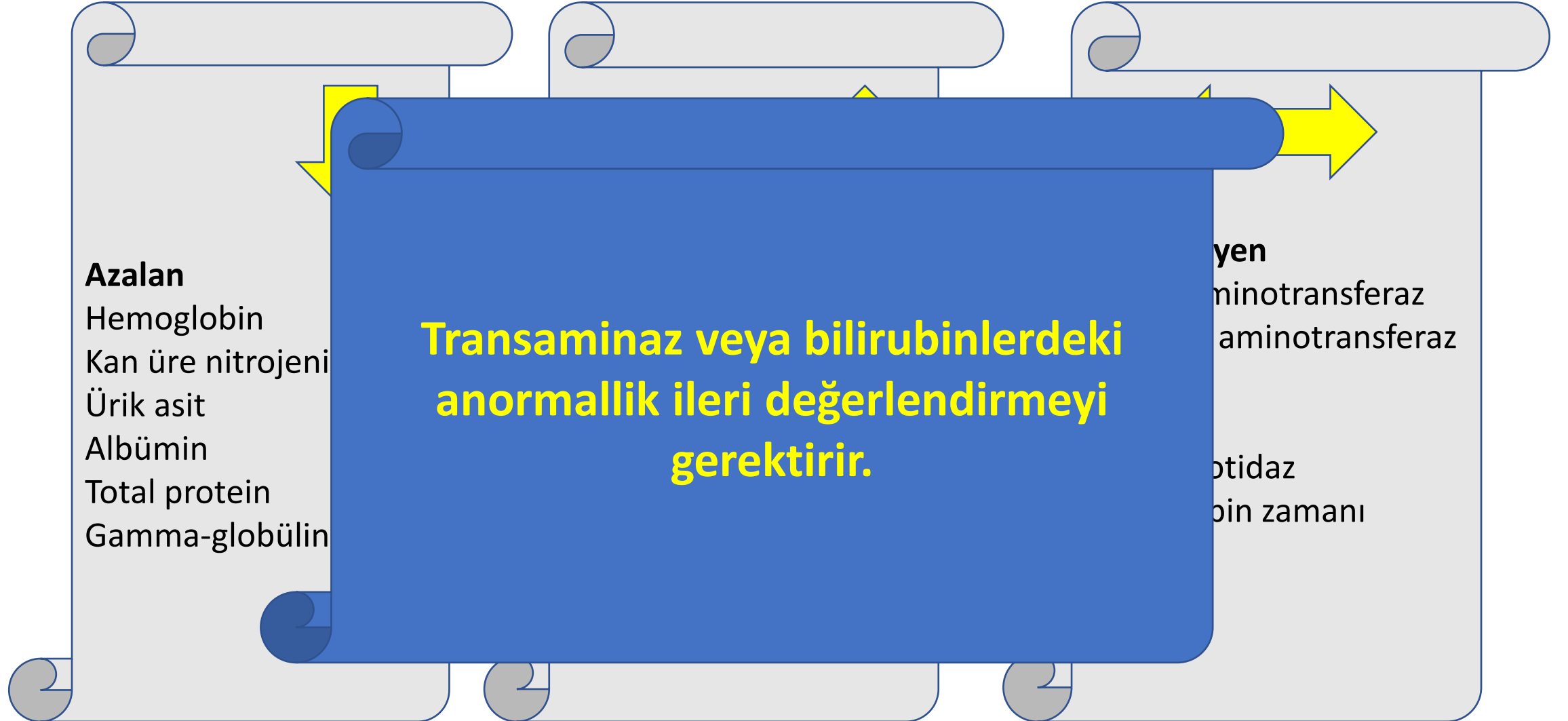
Lökosit sayısı
Fibrinojen
Transferrin
Alkalen fosfotaz
Lösin amino peptidaz
Trigliserit
Kolesterol
Serum safra asitleri
Seruloplazmin
A ve β globülin
AFP (özellikle çoğul gebelikte)

Deęişmeyen

Alanin aminotransferaz
Aspartat aminotransferaz
Bilirübin
GGT
5' Nükleotidaz
Protrombin zamanı

Gebelikte labaratuvar bulgularında beklenen değişiklikler

Radyolojik Bulgular:

- İlk trimestr da USG tercih edilmeli . Hamilelik sırasında yapılan ultrasonografi muayenesi genellikle normaldir. Karaciğer boyutu ve parankim yapısı normal. Biliyer ağaçta dilatasyon görülmez . Tek çarpıcı ultrasonografik bulgu; **açlık safra kesesi hacmi ve postkontraksiyon rezidü hacimdir.** Kese boşalımında gecikme: artmış serum progesteron düzeyi
- BT ve direkt grafi çekilmemeli
- MRI gadoliniumsuz çekilebilir. MRI gerekli ise 2. trimestr dan sonra

Gebeliğe özgü karaciğer hastalıkları belirli gebelik haftalarında görülür.

Hastalık Kategorileri	Spesifik Hastalıklar	Gebelik trimesteri
Gebelik özgü karaciğer hastalıkları	Hiperemesis gravidarum Gebeliğin intrahepatik kolestazi Pre-eklamsi – Eklampsi HELLP sendromu Gebeliğin akut yağlı karaciğeri	1 2-3 3, 2 nin sonu 3, 2 nin sonu veya postpartum 3
Gebelik sırasında gelişen karaciğer hastalıkları	Akut viral hepatit Budd – Chiari sendrom Safrta taşları İlaçla ilişkili hepatit	1 – 3 1 – 3 , postpartum 1 – 3 1 – 3
Kronik karaciğer hastalıkları	Kronik viral hepatit Otoimmün hepatit Karaciğer sirozu Wilson hastalığı	1 – 3 1 – 3 1 – 3 1 – 3

Gebeliğe özgü karaciğer hastalıkları

- Primer hepatik gebelik
- Hiperemezis gravidarum
- Pre-eklamsi / HELLP sendromu
- Gebeliğin intrahepatik kolestazı
- Gebeliğin akut yağlı karaciğeri
- Hepatik hematom ve rüptür
- Hepatik infarktüs

Hiperemezis Gravidarum %1-1.5>Gebeliğin intrahepatik kolestazı (%0.1)> HELLP (% 0.2 -0.6) > Gebeliğin akut yağlı karaciğeri(%0.005)

Hiperemesis Gravidarum

- Tüm gebelerin %0.3-2'de görülür
- Önceki gebeliğinde mevcut olabilir
- İlk trimesterde sıktır
- 20. gebelik haftasında genellikle düzelir
- Bulantı – kusma ön plandadır
- Preeklampsi, HELLP sendromu ve gebeliğin akut yağlı karaciğerinde de bulantı kusma olabilir
  - Genellikle gebeliğin geç dönemlerinde görülür
  - Hipertansiyon
  - Trombositopeni

Hiperemezis Gravidarum

- HG'lu gebelerin %50-60'ında karaciğer fonksiyon testlerinde bozukluk görülür

Hepburn IS.Dig Dis Sci 2008;53: 2334-58

- Serum aminotransfereaz seviyesi 20 kata kadar artabilir
- Karaciğer enzimleri tedaviyle normale döner
- Sarılık nadirdir

Hiperemezis Gravidarum (HG)

Endokrin faktörlerin etkili olduğu düşünülmektedir

- Artmış HCG,
- Geçici tirotoksikoz,
- Östrojen,
- Plasental serum belirteçleri,
- prolaktin

Risk Faktörleri: 20 yaşın altı gebelik, obezite, diabetes mellitus, Helicobacter pylori enfeksiyonu, anormal gastrik motilite, Hipertiroidizm, Psikiyatrik hastalıklar (depresyon) , Molar gebelik, Multiple gebelikler, sigara kullanımı..

Annede heterozigot yağ asiti oksidasyon defekti bulunması: mitokondrial yağ asidi oksidasyonu kapasitesinde azalma

- Refrakter kusma-uzamış açlık: periferik yağ dokusunda lipolizi artırır: maternal-fetal sirkülasyonda yağ asiti yükü artar
- Transaminazlardaki artış: 2-10x (AST>ALT) ,
- Bilirubin düzeyi 5 mg/dl geçmez, Hipertroidi birlikteliği sık; bu durumda sarılık belirgin
- Amilaz artabilir: tükürük kaynaklı
- Pankreatit nadir
- HG tanısı konmadan önce; ilaçlar, viral hepatitler ve USG ile kc safra yollarının normalliği ortaya konmalıdır

Tanı, Klinik bulgulara dayalı

- Kc bx: gerekmez
- Normal veya nonspesifik değişiklikler
  - hepatositlerde nekrotik değişiklikler
  - safra tıkaçları
  - sentrlobüler vakuolizasyon ve steatoz

Hiperemezis

HG Ayırıcı Tanılar:

Endokrin faktörlerin etkili olduğu

- Artmış HCG,
- Geçici tirotoksikoz,
- Östrojen,
- Plasental serum belirteçleri
- prolaktin

Risk Faktörleri: 20 yaşın altı gebelik, diabetes mellitus, Helicobacter pylori enfeksiyonu, gastroparalizi, motilite, Hipertiroidizm, (depresyon) , Molar gebelik, Maternal ilaç kullanımı..

Annede heterozigot yağ asitleri oksidasyonu bulunması: mitokondrial yağ asidi oksidasyon kapasitesinde azalma

- Hepatit
- Pankreatit
- Gastro intestinal obstrüksiyon
- Peptik ülser hastalığı
- Tiroid hastalıkları
- Adrenokortikal yetersizlik

Ş açlık: periferik yağ dokusunda yağ asitleri -fetal sirkülasyonda yağ asiti

AST/ALT oranı: 2-10x (AST>ALT) ,
ALT geçmez, Hipertroidi birlikteliği
belirgin ? Amilaz artabilir:

iyalı

spesifik değişiklikler
endokrin değişiklikler

metabolizasyon ve steatoz

Hiperemezis Gravidarum (HG)

Endokrin faktörlerin etkili olduğu

- Artmış HCG,
- Geçici tirotoksikoz,
- Östrojen,
- Plasental serum belirteçleri
- prolaktin

Risk Faktörleri: 20 yaşın altı gebelik, diabetes mellitus, Helicobacter pylori enfeksiyonu, motilite, Hipertiroidizm, depresyon, Molar gebelik, Malt kullanımı..

Annede heterozigot yağ asitleri metabolizması: mitokondrial yağ asitleri metabolizmasında azalma

HG komplikasyonları

Maternal Komplikasyon

- Wernike ensefalopatisi
- Özofageal rüptür
- Hipovolemi – ABY
- Retinal hemoraji
- Pankreatit

Fetal Komplikasyon

- Konjenital anomalilerde hafif bir artış (inmemiş testis, kalça displazisi)
- Düşük doğum tartısı
- Uzun hospitalizasyon süresi

periferik yağ dokusunda yağ asitleri dolaşımında yağ asidi

: 2-10x (AST>ALT) ,
geçmez, Hipertroidi birlikteliği
elirgin ?Amilaz artabilir:

alı

fik değişiklikler
krotik değişiklikler

olizasyon ve steatoz

Hiperemezis Gravidarum (HG)

HG Tedavi

Endokrin faktörlerin etkili olduğu

- Artmış HCG,
- Geçici tirotoksikoz,
- Östrojen,
- Plasental serum belirteçleri
- prolaktin

Risk Faktörleri: 20 yaşın altı gebelik, diyabet mellitus, Helicobacter pylori enfeksiyonu, motilite, Hipertiroidizm, (depresyon) , Molar gebelik, Maternal ilaç kullanımı..

Annede heterozigot yağ asitleri metabolizması bulunması: mitokondrial yağ asidi oksidasyon kapasitesinde azalma

- Karbonhidrat oranı yüksek, yağ oranı düşük gıdalar: sık aralıklı-küçük porsiyonlar
- Akupunktur
- Zencefil: teratojenik değil, 1gr/gün emniyetli
- İV sıvı, Pridoksin, tiamin ve folat replasmanı
- Antiemetik tedavi
- Düşük molekül ağırlıklı heparin ile proflaksi
- Nazojejunal enteral veya total parenteral beslenme

Şişlik: periferik yağ dokusunda yağ asidi -fetal sirkülasyonda yağ asidi

AST: 2-10x (AST>ALT) ,
ALT geçmez, Hipertroidi birlikteliği
belirgin ?Amilaz artabilir:

iyalı

spesifik değişiklikler
ekrotik değişiklikler

uolizasyon ve steatoz

HELLP Sendromu

- **H**emolysis, **e**levated **l**iver enzymes, and **l**ow **p**latelets

Tanı kriterleri:

- H: Hemoliz: Anormal smear (mikroanjiopati), LDH > 600 U/L, indirekt Bilirubin ↑
- EL: AST > 70 U/L, (AST/ALT artışı 10-20 kat)
- LP: Platelet < 150.000
  - Class 1: < 50 000
  - Class 2: 50-99 000
  - Class 3: 100-149 000
- Olguların %85'de preeklampsi kriterleri mevcuttur
- Hemolize bağlı şistosit, artmış LDH ve bilirubin düzeyi ve azalmış haptoglobin mevcuttur

HELLP Sendromu

- Şiddetli preeklampsili olguların %2-12'sinde HELLP sendromu görülebilir
- Eklampsili hastalarda gebeliğin $\approx$ 32.haftasında görülür (23-40.haftalar)

Geç başlangıçlı : HELLP %25 olgu -
Postpartum 2-7. gün - Preeklampitik gebeler

HELLP sınıfı	Tennessee Sınıflaması	Mississippi Sınıflaması
1	PLT < 100 bin/L AST $\geq$ 70 IU/L LDH $\geq$ 600 IU/L	PLT < 50 bin/L AST veya ALT $\geq$ 70 IU/L LDH $\geq$ 600 IU/L
2		PLT $\geq$ 100 <150 bin/L AST veya ALT $\geq$ 70 IU/L LDH $\geq$ 600 IU/L
3		PLT $\geq$ 100 <150 bin/L AST veya ALT $\geq$ 40 IU/L LDH $\geq$ 600 IU/L

Patogenez;

- Platelet aktivasyonunda değişiklik,
- Proinflamatuvar sitokinlerde artış,
- Vasküler endotelyal hasar ile segmental vazospazm,
- LCHD (long chain 3 hydroxyacyl coenzyme A dehydrogenase) defekt

- MAHA + Endotel hasarı - İntravasküler fibrin birikimi
- PLT aktivasyonu ve tüketimi
- İntraparankimal hemoraji ve nekroz
- Artmış sinüzoidal basınç
- Subkapsüler hematoma

HELLP Sendromu

Semptomlar;

- Bulantı-kusma, baş ağrısı, sağ üst kadranda ve epigastrik ağrı
- Diastolik KB genellikle 110 mmHg'nin üzerinde

Laboratuvar ;

- DİK bulguları: Düşük PLT, düşük fibrinojen, yükselmiş fibrin yıkım ürünleri ve uzamış PT
- İntravasküler hemolize ait bulgular
- Transaminazlarda orta derecede artma
- Anne için mortalite %1-3, perinatal mortalite %7-22

HELLP Sendromu Tedavi :

A. Doğum

- > 34 haftalık ise doğum
- < 34 haftalık ise steroid başla, 48 saat sonra doğum

B. Destek tedavisi

- Antihipertansifler
- Antikoagülan tedavi

HELLP Sendromu

- Rekürrens % 4-19, HELLP sendromu geçiren gebeler sonraki gebelikleri için;
- Pre-eklamsi, rekürren HELLP, prematurite, intrauterine gelişme geriliği, abruptio plasenta riskine sahiptir, böbrek fonksiyonları üzerine uzun dönem olumsuz etkisi yoktur
- **Maternal:** DIC, Abrupsiyo plasenta, Akut böbrek yetmezliği , Pulmoner ödem, Subkapsüler hematoma , Retinal dekolman, **Mortalite: %1-3.5**
- **Fetal:** Prematüre doğum, intrauterin gelişme geriliği , **Perinatal ölüm:%7-22**

Gebeliğin intrahepatik kolestazi (GIK)

- Gebeliğe bağlı en sık görülen karaciğer hastalığı
Obstet Gynecol. 2017 Jan;129(1):236
- İnsidans <%1-%27.6
- Coğrafi farklılıklar: Güney Asya, Güney Amerika ve İskandinav ülkelerinde sık (genetik ve çevresel etkiler)
- Amerika (%0.3-5.6[Hispanikler]), Avrupa (%0.5-1.5), Hindistan-Pakistan (%1.2-1.5), Şili Araucan yerlileri (%27.6)
- Maternal sonuçlar sıklıkla iyi
- Fetal sonuçlar nadiren de olsa kötü olabiliyor

Gebeliğin İntrahepatik Kolestaz

- %60-70 oranında tekrarlayabilir
- Tipik olarak geç 2. trimester ya da 3.trimester
- Gebeliğin 25. haftasından sonra başlar
- Avuç içi ve ayak tabanından başlayan kaşıntı tüm vücuda yayılır
  - Kaşıntı geceleri şiddetlenir
- Kaşıntı laboratuvar bulgularından önce görülür
- Sarılık nadirdir

Gebeliğin İntrahepatik Kolestaz

- Aminotransferaz düzeyi normalin 20 katına kadar artabilir
- Serum safra asiti artışı tanı koydurur ($>10\mu\text{mol/L}$)
  - Serum safra asiti $>40\mu\text{mol/L}$ olduğunda fetal komplikasyon oranı artar
- Üstbatın ultrasonografi normaldir
- Kaşıntı doğumdan sonraki 48 saat içinde düzelir

Gebeliğin İntrahepatik Kolestazı

Epidemiyoloji

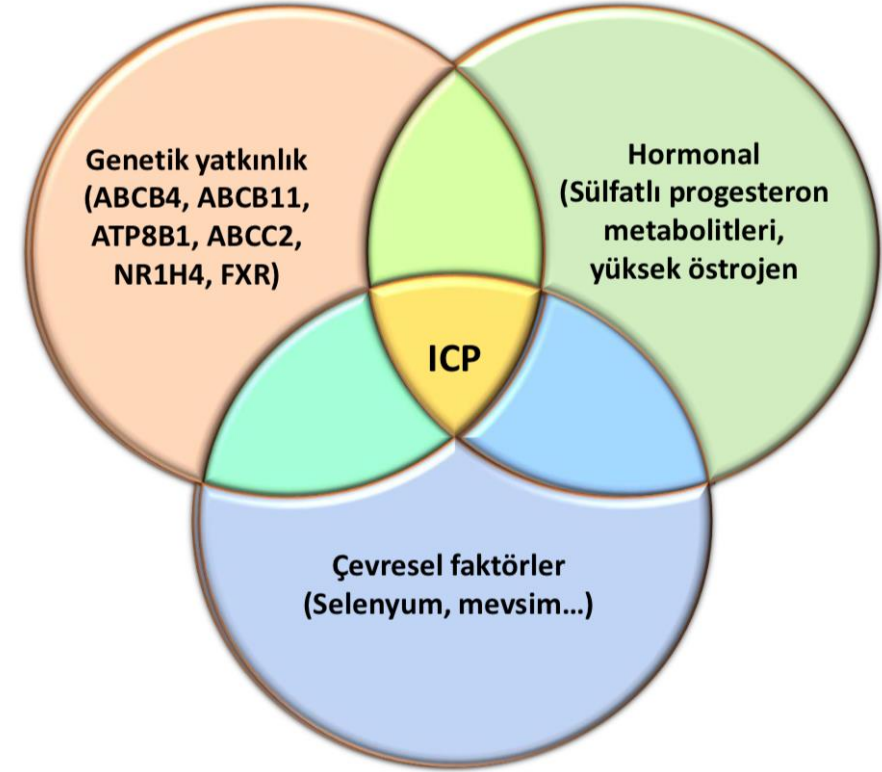
- Mevsimsel varyasyon: Bazı ülkelerde kış aylarında daha sık (İsveç, Finlandiya, Şili)
- Çoğul gebeliklerde daha sık
- Kronik hepatit C
- Gebelik kolestazı öyküsü
- GİK aile öyküsü
- İleri anne yaşı

Risk Faktörleri

- Çoğul gebelik
- Gebelik kolestazı öyküsü
- >35 yaş gebelikler
- Ailede 40 yaş altında kolelitiyazis öyküsü
- İVF sonrası gebelik
- Kış mevsimi
- Kolelitiyazis öyküsü
- Hepatit C varlığı
- Etnisite

Gebeliğin İntrahepatik Kolestazi Patogenezi: Multifaktöryel

- *Genetik olarak yatkın kişilerde safra kanallarında taşıyıcı proteinlerde bozukluk? gebelikte fizyolojik olarak artan safra metabolitlerinin taşınmasında aksama*
- *Çevresel faktörler: Mevsimsel farklılık, Coğrafi farklılık, Düşük selenyum düzeyi, Düşük Vitamin D*

Gebeliğin İntrahepatik Kolestazı Klinik:

- Generalize(sıklıkla) pruritus
- Avuç içleri ve ayak tabanında başlar ve şiddetlidir
- Geceleri daha şiddetli
- Uykusuzluk ve buna bağlı yorgunluk
- İştah azalması, steatore
- Pruritus 2. trimester sonunda ya da 3. trimesterde
- Geçici olarak Over hiperstimulasyon sonrası
- Fizik muayenede kaşıntı izleri(kızarıklık olmaksızın), Kaşıntı sonucunda eksskoriasyon
- Sarılık %14-25 hastada Kaşıntıdan 1-4 hafta sonra gelişir

Gebeliğin İntrahepatik Kolestazı

Laboratuvar;

- Total safra asitlerinde artış (≥ 10 micromol/L) ($> 90\%$, ilk ve tek laboratuvar bulgu olabilir)
- Serum aminotransferazları(60% olguda): ($1,5-2 \dots > 1000$ U/L (viral hepatit ayrımı!))
- Alkalın fosfataz: plasental izoenzim, spesifik değil
- Total ve direk bilirubin: 25% olguda yükselir, total bilirubin nadiren > 6 mg/dL
- GGT: normal ya da hafif yükselmiş
- Protrombin zamanı normal, steatorrhea sonucu K vitamini malabsorpsiyonuna bağlı uzayabilir
- Cholic/Chenodeoxycholic acid oranı yükselir
- Safra asitlerine göre tanısal üstünlüğü yok
- Ultrasonografi: Bilier kanallar dilate değil, hepatik parenkim normal
- **Patoloji:**
  - Histopatoloji inflamasyonsuz kolestaz bulguları
  - Hepatositlerde safra tıkaçları
  - Zone 3 te kanalikuller baskın
  - Portal traktlar etkilenmemiş
  - Tanı için biyopsi gereksiz!
  - Histopatoloji nadiren mümkün

Gebeliğin İntrahepatik Kolestazı

Evreleme;

- Hafif = Bilirubin 0.58-2.28mg/dl
- Şiddetli = Bilirubin ≥ 2.34 mg/dl

Ayırıcı tanı;

- Viral hepatitler... Prodromal semptomlar: Kaşıntı nadir, Transaminazlar $\uparrow\uparrow\uparrow$, Serolojik testlerle ajan gösterilebilir ,
- Biliyer kolik, kolesistit, Karın ağrısı Ateş, lökositoz... Safra taşları , USG
- PBC AMA pozitifliği **Doğumdan sonra da hastalık devam eder**

Gebeliğin İntrahepatik Kolestazı Tedavi;

UDKA: 10-15 mg/kg/gün

- Endojen safra asiti salınımını azaltır
- Kolanjiyositler üzerinde sitoprotektif etkili
- Hepatositleri safra asitlerinin neden olduğu apoptozdan korur
- Trofoblastlardaki maternal- plasental safra asiti transportunu düzeltir

Kolestiramin: Kolestiramin: 8-16 g/gün :

Safra asitlerinin enterohepatik sirkülasyonunu bozar. Kaşıntıyı giderir, semptomatik düzelme , Steatore ve Vit-K eksikliği! Fetal sonuçlara etkisiz!..

Deksametazon : Fetal adrenal glandlardan dehidroepiandrosteron salınımını azaltarak, plasental östrojen sentezinin inhibisyonu , Fetal akciğer gelişimini , Kaşıntı ve transaminazlar üzerine etkisi yok, Bilirubin ve Safra asid düzeylerindeki azaltıcı etkisi UDKA'dan az

Gebeliğin İntrahepatik Kolestazı Tedavi;

- Doğum
- Hafif hastalığı olanlar 37.haftada
- Sarılığı olan olgular 36.haftada
- Eğer fetal distres saptanırsa hemen
- Annede baş edilemeyen kaşıntı söz konusu ise erken DOĞUM ÖNERİLİR

Prognoz

Maternal:

- **Mortalite:0**
- Kc üzerine uzun dönem olumsuz etki oluşturmaz
- Safra taşı sıklığı artmış
- OK'lerle presipite olabilir
- Postpartum kanama: nadir
- Olguların 2/3'ü bir sonraki gebelikte tekrarlar

Fetal:

- Prematüre (Kolik asit artışı oksitosin reseptör ekspresyonunu arttırır)
- Asfiksi
- Mekonyumla boyalı amniyon (Kolik asit artışı kolon motilitesini arttırır)
- Ölü doğum, perinatal mortalitede artma (%0.4-1.4) (Kolik asit artışı sonucu aritmi ve koriyonik venlerde vazokonstrüksiyon)
- Konjenital anormallik oluşturmaz

Pr

Sonuç

- Gebelik kolestazı bir dışlama tanısı
- Maternal sonuçlar iyi
- Fetal sonuç kötü olabilir
- Genetik predispozisyon
- UDCA tedavide ilk seçenek

37. Haftada gebeliğin sonlandırılma kararı

- Maternal ve fetal kazançlar, potansiyel prematürite ile ilişkili morbidite değerlendirilerek yapılmalı
- Her hasta bireyselleştirilerek karar verilmeli

Gebeliğin Akut Yağlı Karaciğer Hastalığı (GAYKH)

- 26.hafta-postpartum (genelde >32.hafta) dönemde görülür Her 1000 gebede 1 oranında görülür
- Erkek bebek,ilk gebelik, ikiz veya daha fazla gebelikte daha sık ,

Patofizyoloji :

- Reye's sendromuna benzer mikroveziküler steatoz
- Yağ asidi metabolizmasını etkileyen genetik mutasyonlar (long-chain3-hydroxyacylCoA dehidrogenaz eksikliği) Sonuç: maternal hepatosit stresi ve mitokondriyal disfonksiyon
- Sonuçta ATP üretiminde azalma ve kc hücre yetmezliği

Tetiği çeken faktörler;

- β -oksidasyon veya oksidatif fosforilasyonu bozan ilaçlar (aspirin ve NSAİİ gibi)
- İnflamatuvar sitokinler

Gebeliğin Akut Yağlı Karaciğeri

Semptomlar

- Asemptomatik – Fulminan karaciğer yetmezliği
- Hastaların yaklaşık %50'sinde preeklampsi vardır
- Ateş, baş ağrısı, halsizlik, bulantı-kusma
- Epigastrium ve sağ üst kadranda ağrısı
- Sarılık, oligüri, üremi, hepatik ensefalopati
- Gastrointestinal kanama

FM: Hipertansiyon, ödem ve proteinüri

Gebeliğin Akut Yağlı Karaciğeri

Laboratuvar

- Lökositoz, normal veya azalmış trombositler, normokrom, normositik anemi,
- Transaminazlar 1-5 kat artmıştır, Bilirubinler hastalığın ilerlemesi ile artar, Alkalen fosfataz ↑
- Glikoz ↓, ürik asit ve amonyak ↑
- Koagülopati PT / PTT normal veya artmış (DİK ile birlikte veya olmadan)
- Metabolik asidoz
- Böbrek disfonksiyonu, oligurik böbrek yetmezliği

Gebeliğin Akut Yağlı Karaciğeri Tanı Kriterleri

Swansea Diagnostik Kriterleri

Swansea criteria: Başka neden yokluğunda aşağıdakilerden 6 veya daha fazlasının olması

- Bulantı – Kusma
- Karın ağrısı
- Polidipsi/Poliüri
- Ensefelopati
- Bilirubin yüksekliği (>0.8 mg/dl)
- Hipoglisemi (<72 mg/dl)
- Hiperürisemi (>5.7 mg/dl)
- Lökositoz ($>11000/mm^3$)
- USG'de parlak kc/asit
- Yüksek AST, ALT (>42 IU/L)
- Hiperamonyemi (>85 μ g/dl)
- Kreatinin yüksekliği (>1.7 mg/dl)
- Koagülopati (PT >14 sn, aPTT >34 sn)
- Kc biyosisinde mikroveziküler yağlanma

Gebeliğin Akut Yağlı Karaciğeri

Ayırıcı tanı:

- Akut viral hepatit (fulminant form)...
- Pre-eklamsi, lökositoz, mikroanjiopatik hemoliz, DİK
- Gebeliğin akut yağlı kc
- Progressif olarak transaminazlarda artma fulminanthepatit
- Alkolik hepatit ...
- Kolesistit, kolanjit ve pankreatit ...

Kesin tanı: histolojik

- Mikroveziküler yağ infiltrasyonu (özellikle Zone 3'te), hafif portal inflamasyon ve kolestaz
- Bazen histolojik yapı viral hepatitler ve preeklampsi ile karışabilir
- Klinik ve lab.testleri
Görüntüleme (USG, CT- yağ infiltrasyonu)

Gebeliğin Akut Yağlı Karaciğeri Prognoz

- Mortalite: Maternal: % 5-26 , Fetüs: % 9-32
- Morbidite : Maternal = 0 , Fetüs: LCHAD eksikliği, hipoglisemi, hipotoni, çizgili ve kalp kası disfonksiyonu, gelişme geriliği ve ani ex
- Gebeliğin akut yağlı karaciğeri tekrarlama olasılığı % 20- 70

Gebeliğin Akut Yağlı Karaciğeri Tedavi

- Gebeliğin yağlı kc'inde tedavi hastalığın tanımlandığı andaki evresine bağlı
- Primer tedavisi acil doğum. Genellikle postpartum 2-3. günde kc enzimleri ve ensefalopati düzelir
- Herhangi bir yetmezlik bulgusunun olmadığı, kan koagülasyonun normal veya normale yakın olduğu evrede tanı koymak zor, bu evrede kc biyopsisi yapılır, tanı doğrulanırsa GEBELİK SONLANDIRILIR
- Taze donmuş plazma ve trombosit infüzyonu...
- Erken doğum...
- Kc fonksiyonu doğumdan hemen sonra hızlı bir şekilde düzelir
- Terme yakın olanlarda vaginal yol veya Sx ile doğum
- Kc Tx

Gebelik sırasında gelişen karaciğer hastalıkları

- Akut viral hepatit
- Budd-Chiari sendromu
- Kolelithiazis
- İlaç ilişkili hepatotoksisite
- Karaciğer tümörleri

Akut Viral Hepatitler

- Gebelikte sarılığa neden olan en sık kc hastalığa akut viral hepatitler
- Gebelik akut viral hepatitlere hassasiyeti artırmaz
- Viral hepatitin seyri ve sonuçları gebelikle değişmez
- Yetersiz beslenme prognozu ağırlaştırabilir
- Klinik özellikleri ve karaciğer laboratuvar testleri gebe olmayanlara göre farklı değil
- Hepatitin fetüs üzerine olan etkileri değişik (abortus-prematüre doğum)
- Konjenital anormalliğe yol açmaz
- Gebelikte viral hepatitin tedavisi gebe olmayanlarda yapıldığı gibi
- Fulminan hepatik yetmezlik geliştiğinde KcTx

Hepatit B Virüsü

- HBV taşıyıcılarında gebelik iyi tolere edilir
- Gebelik esnasında veya postpartum dönemde HBV reaktivasyonu nadir
- HBV'nin intrauterin geçişi nadirdir
- 1. ve 2. trimestirde akut B tipi hepatite sahip kadınlar nadiren hastalığı çocuklarına geçirirler (%0-10)
- 3. trimestirde enfeksiyon olduğunda geçiş %60-70 civarında olur
- Amniyosentez ile geçiş düşüktür (<%4)
- Eğer profilaksi yapılmazsa ve anne HBeAg(+) ise vertikal geçiş riski %90'dır
- Geçiş en sık doğumda olur

Akut Hepatit B

- Akut enfeksiyon artmış maternal, fetal mortalite ve teratojinite nedeni değildir
- Tedavi destek tedavisidir
  - Karaciğer yetmezliğinde antiviraller kullanılabilir
- Perinatal geçişe dikkat edilmeli
  - Doğumda sırasında annede HbsAg (+) veya serumda HBV DNA tespit edilirse bebeğe aşı yanında hepatit B immunglobulin yapılmalıdır

Hepatit A Virüsü

- Bebeğe geçiş gösterilememiştir (maternal enfeksiyon 3.trimestir ve doğum da olsa bile) Seyri gebe olmayanlarla aynıdır
- Tedavi
  - İstirahat
  - Dengeli diet
- Ağır olgularda erken doğum sıklığı artabilir
- Perinatal geçiş gösterilmemiştir
- Gebelik için risk yaratmaz

Hepatit C Virüsü

- Anneden bebeğe geçebilir (%0-10)
- Geçişte maternal viremi önemli (HCV RNA pozitifliği)
- Bebeğe anneden geçen anti-HCV kaybolduysa viremi aralıklarla devam eder

Hepatit E Virüsü

- Özellikle son trimesterde gelişirse anne için mortal olabilir-%15-25
- Tanıda endemik bölgelere seyahat sorgulanmalı
- Perinatal geçiş ve kronik taşıyıcılık?
- Erken doğum ve abortus yapabilir. Mortalitesi %10-40

İlaç Nedenli Hepatit

- Kullandığı ilaçlar sorgulanmalıdır
  - Metildopa
- Bitkisel ürün kullanıp kullanmadığı araştırılmalı

Budd-Chiari Sendromu (BCS)

- Gebelik veya postpartum Budd-Chiari sendromuna yol açabilen hepatik venöz trombozis görülebilir
- Gebelik , artan serum östradiol seviyeleri, prokoagülan faktörlerde bir artışa ve antikoagülan faktörlerde bir azalmaya neden olur.
- Gebelik bir risk faktörü olmasına rağmen, BCS genellikle protein S eksikliği (gebelikte BCS için en yaygın olanı) ve faktör V Leiden mutasyonu gibi diğer trombotik risk faktörlerinin varlığında ortaya çıkar. Diğer trombotik hastalıkları ekarte etmek için BCS teşhisi konan gebelerde kapsamlı bir araştırma yapılmalıdır.
- Oral antikoagülanlar kontraindike olduğundan tedavi genellikle düşük moleküler ağırlıklı heparinle yapılır. Ciddi BCS vakalarında invazif tedavi metodları TİPS, trombolitik tedavi ve perkutan transluminal anjioplasti düşünülmelidir.

Safra Taşları

- Gebelerin %10-31'inde safra çamuru, %2-3'ünde ise safra kesesi taşı gelişir
- Safra çamuru ve safra taşları doğum sayısı ile orantılıdır; %18 multipar kadınlarda %8 nullipar kadınlarda
- Safra taşı olan gebelerin %28'inde bilier ağrı görülebilir
- Safra çamuru olanların %60-90'ı, taşı olanların %20-30'u postpartum ilk yılda düzelir, kalan grupta ise ilerleyen yıllarda bilier problemler gelişir

Safra Taşları

- Safra çamuru ve taşlar için etyolojisi multifaktöryeldir:
- Östrojen düzeylerinde artma (özellikle de 2-3.trimestirlerde) kolesterol sekresyonunda artışa ve safranin kolesterol ile süpersatüre olmasına, o da safra çamuru ve safra kesesi taşı oluşumuna yol açar
- Progesteron düzeylerinde artma safra kesesi motilitesinde azalmaya neden olur
- Açlık ve postprandiyal safra kesesi volümünde artma ,Safra kesesi boşalma zamanında azalma

Safra Taşları

Gebelik öncesi risk faktörleri:

- VKİ fazla olan
- Yüksek leptin düzeyleri
- Düşük HDL düzeyleri
- İnsulin rezistansı

Klinik prezentasyon:

- Bilier kolik
- Safra taşı pankreatiti
- Akut kolesistit
- Sırta, omuza ve böğür bölgesine yayılan sağ üst kadran ağrısı
- Bulantı-kusma
- İştahsızlık
- Yağlı gıdalara entolerans
- Hafif ateş

Safra Taşları

Tıbbi tedavi:

- **Başlangıçta konservatif tedavi önerilir (özellikle de 1. ve 3.trimestirde)**
- Cerrahi yaklaşım abortus ve prematüre doğuma neden olabilir
- Tıbbi tedavi; İV sıvı ve elektrolit tedavisi, barsakların istirahati, ağrı tedavisi ve geniş spektrumlu antibiyotikler

Cerrahi tedavi

- Tekrarlayan bilier ağrı ve komplikasyon gelişen (akut kolesistit gibi) gebeler cerrahi olarak tedavi edilmelidir
- **Cerrahi tedavi:İkinci trimestirde laparoskopik kolesistektomi tercih edilir (2.trimestirde semptomatik olan tüm hastalar)**
- ERCP çok dikkatli bir şekilde gerekli (çok az miktarda radyasyona maruziyet yapmak suretiyle) olgularda yapılabilir Koledokolitiazis düşünülüyorsa fetüs korunarak ERCP yapılabilir

Gebelik öncesinde var olan karaciğer hastalıkları

- Kronik viral hepatit
- Otoimmün hepatit
- Siroz – portal hipertansiyon
- Wilson hastalığı

Gebe Kalmaları Zor

- Ciddi kronik karaciğer hastalarının gebe kalmaları zor
  - İleri yaşlarda olmaları
  - Çoğunun anovulatuvar olması
- Daha az ciddi karaciğer hastalıklarında gebelik mümkündür
  - Kronik viral hepatit

Kronik Hafif hepatit olanlar

- Genellikle normal menstrual siklusa sahiptirler,
- Normal fertiliteye sahiptirler,
- Gebelik için herhangi bir risk taşımazlar

Siroz

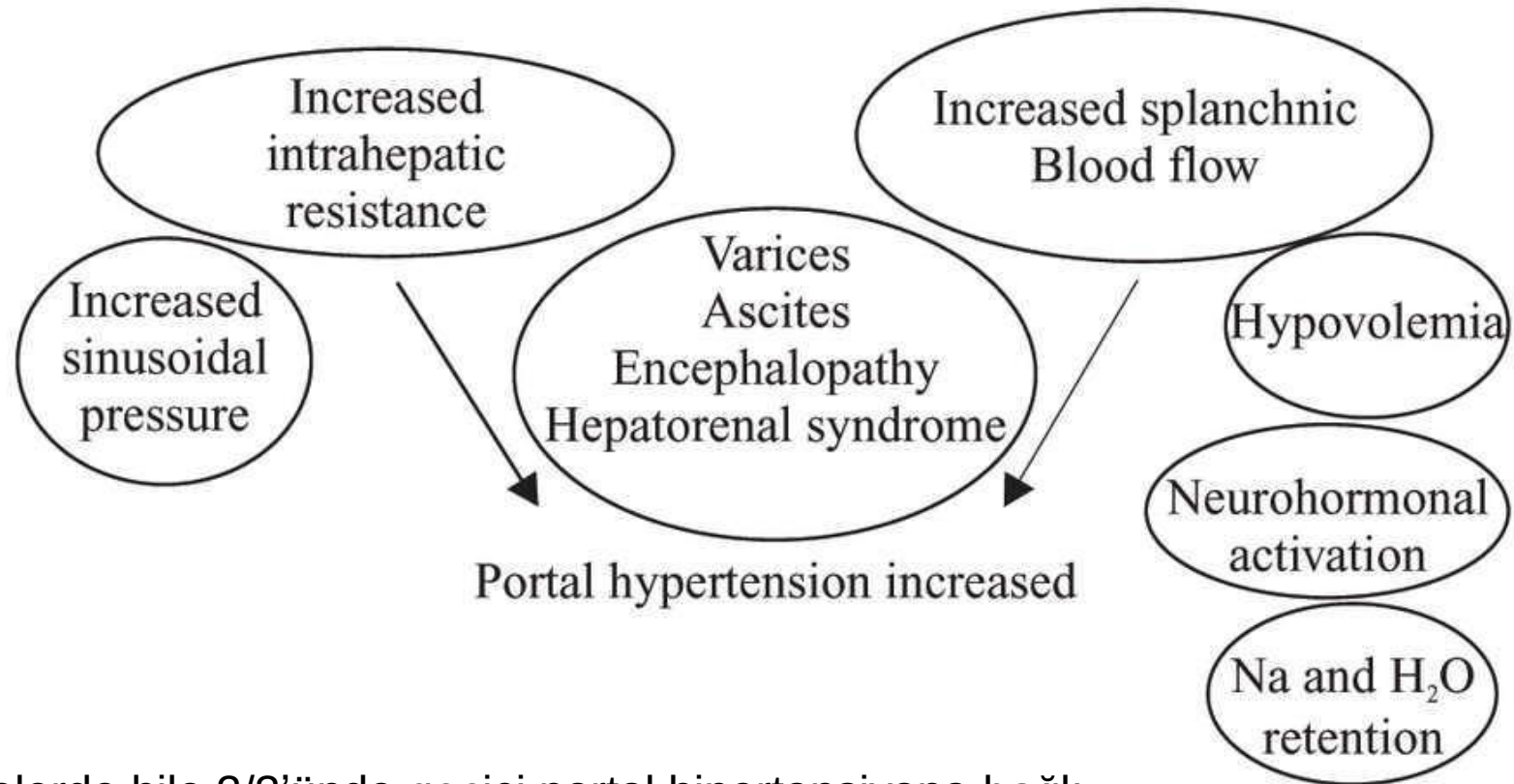
- İleri yaşta olmaları, Amenore veya anovulatuvar siklusa sahip olmaları nedeniyle nadiren gebe kalırlar
- Gebelik, inaktif kc hast. veya kc fonksiyonları iyi olanlarda oluşur
- Kriptojenik siroz veya otoimmün hepatiti olanlarda gebelik daha sık
- Spontan abortus daha sık değil (sirozu olmayanlara göre)
- Prematüre doğum sirotik hastaların 1/5'inde görülür
- Dekompansasyon olduğunda (sarılık, asit...) prematüre riski artar
- Postpartum kanama porto-sistemik şanti olanların 3/4'ünde görülür
- Doğum normal yolla denenmeli, gerekirse ikinci dönem (aktif doğum dönemi) forcepsle kısaltılmalıdır

Siroz

- Kompanse karaciğer sirozunun gebelik üzerine herhangi bir negatif etkisi yok
- Dekompanse karaciğer sirozunda ise komplikasyon riski artmış .Bunlar; varis kanaması, ensefalopati, SBP, splenik arter anevrizma rüptürü, postpartum kanama
- Gebelik öncesi endoskopik varis kontrolü yapılmalıdır
- Gerekirse 2.trimestirde band tedavisi yapılabilir, Beta-bloker profilaksisi yapılabilir
- Eğer yeni varis kanaması geçirmiş ve karaciğer fonksiyonları kritik ise gebe kalmamalıdır
- Prognoz: Anne mortalite %4-18, perinatal mortalite %11-20, ölü doğum (düşük) %15-40

Portal Hypertension pathophysiology

$$\text{Portal Pressure} = \text{Resistance} \times \text{Blood flow}$$

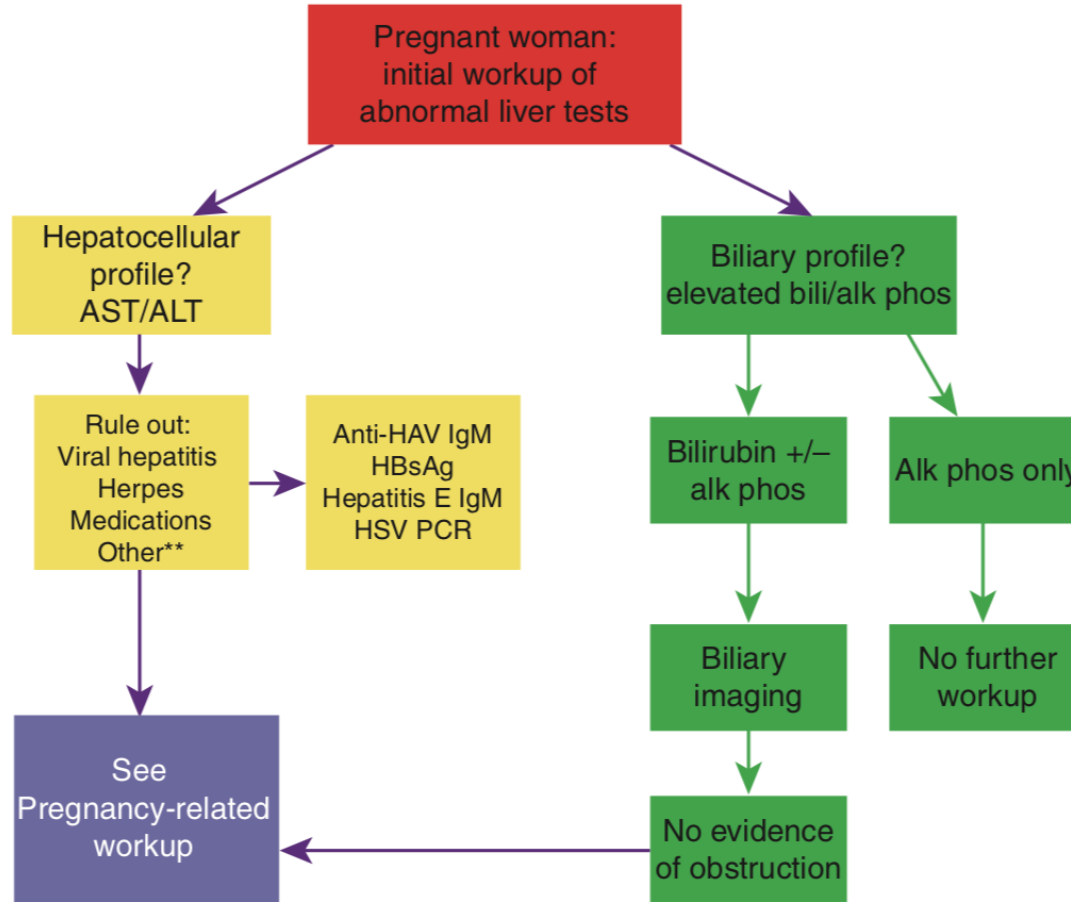
Sağlıklı gebelerde bile 2/3'ünde geçici portal hipertansiyona bağlı özofagus varisi gelişebilir.

Siroz ve Portal Hipertansiyon

- Gebelikte artan kan volümü portal hipertansiyonu kötüleştirebilir
  - Gebe kalmadan önce endoskopi ile varis varlığı araştırılmalıdır
  - Gebelik öncesi endoskopisi olmayanlara ikinci trimesterde endoskopi yapılabilir
  - Varis kanaması sirozlu gebelerde %38, varis olduğu bilinenlerde %78 oranında görülür

Ekstrahepatik Portal Hipertansiyon

- Spontan abortus riski artmamış, prematüre doğum ve perinatal mortalite riski artar
- Yaşayan çocuklar normaldir
- Akut Gİ kanama en fazla görülen komplikasyonu oluşturur (%50)
- Sirozlu hastaların aksine buradaki kanama nadiren fataldir, tedavisi konservatiftir
- Postpartum kanama sık değil
- Doğum sirozlu hastalardaki gibi

Sonuç:

- Gebelik sırasında karaciğer hastalığının yönetimi çok karmaşık ve zordur.
- Doğru tedavi için, altta yatan etiyolojiyi belirlemek önemlidir.
- Gebelik sırasında birçok karaciğer hastalığı bulguları karışması göz önüne alındığında maternal – fetal mortalite ve morbidite riskini azaltmak için geniş bir ayırıcı tanı ve derinlemesine değerlendirme gereklidir.

“Eğer daha uzağı görebiliyorsam bu, benden önceki devlerin omuzlarında durduğum içindir...”

Isaac Newton

Teşekkürler